

ГЕНЕРАТИВНІ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИ У ДІАХРОННИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ АНГЛІЙСЬКОГО КВАЗІБЕЗОСОБОВОГО РЕЧЕННЯ

У статті розглянуто сучасні генеративні теорії та проаналізовано ефективність їх застосування в діахронних дослідженнях квазібезособового речення в англійській мові VII-XVII ст. При вивченні дериваційної синтаксичної структури речення запропоновано керуватись теорією управління та зв'язування Н. Хомського, а у методиці дослідження поряд із генеративними методами використовувати здобутки функціональної граматики. Запропоновано комплексну методу діахронного дослідження квазібезособового речення, що ґрунтується на новітніх розробках у царині генеративної парадигми та функціональної граматики.

Ключові слова: квазібезособове речення, теорія управління та зв'язування, мінімалізм, діахронія, синхронний зріз.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку лінгвістичних студій позначений посиленням інтересом до проблем, пов'язаних із розкриттям природи мовних явищ у синхронному та діахронному аспектах. Зазначене цілком стосується історії становлення та розвитку англійського безособового речення. Вивчення цього питання має багаторічну історію і здійснювалось з позицій традиційного синтаксису, генеративної граматики, функціональної та когнітивної лінгвістики [1-6].

Актуальність дослідження історичного розвитку квазібезособових англійських речень як одного з типів безособових конструкцій пов'язана із можливістю пояснення важливих змін у граматичному устрої мови, сучасними нормами вживання таких речень та спробою зробити припущення щодо наступної еволюції цього мовного явища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед останніх розробок відмітимо праці вітчизняних [2; 7] та зарубіжних [1; 8] учених, у яких імперсоналії вивчаються у низці сучасних мов. Не залишається поза увагою і діахронний напрям досліджень [9-11]. Проте ці розвідки, на наш погляд, не мають системного характеру та зосереджені на окремих аспектах теорії квазібезособового речення – появи та зникненні окремих безособових утворень, історичному процесі перетворення безособових дієслів в особові, функціонуванні певних безособових синтаксичних конструкцій у різні періоди розвитку мови.

Мета нашого дослідження – окреслити та проаналізувати ті генеративні студії, що дозволяють здійснити комплексне вивчення квазібезособового речення в діахронії, а також розробити власну загальну методу аналізу цих речень в англійській мові VII-XVII ст.

Об'єктом дослідження є категорія безособовості, репрезентована безособовими реченнями, а предметом – процес історичних змін безособових синтаксичних конструкцій, зокрема квазібезособових, в англійській мові VII-XVII ст.

Матеріалом розвідки слугували речення, виокремлені з різножанрових пам'яток писемності давньо-, середньо- та ранньомовноанглійського періодів.

Виклад основного матеріалу. У нашому дослідженні зосередимось, насамперед, на здобутках генеративної парадигми в царині вивчення безособових речень, не залишаючи непоміченими інші лінгвістичні розвідки, зокрема функціональні та когнітивно-дискурсивні.

Новітні генеративні студії своєю переважною більшістю спираються на два підходи, засновником яких є Н. Хомський: теорію управління та зв'язування і мінімалістичну теорію [1]. Нам теж варто зробити свій вибір, тому проаналізуємо переваги та недоліки застосування цих концепцій у діахронних дослідженнях квазібезособових речень.

Сучасна теорія управління та зв'язування складається із декількох окремих модулів [1: 13-27; 7]:

1. Х-штрих теорія (X-bar theory) визначає загальну структуру мовних конструкцій: елементи речення не є рівноправними, а їх ієрархію можливо відображати за допомогою однотипних схем – "дерев".

2. Теорія обмеження (Bounding theory) вивчає обмеження на переміщення елементів структури.

3. Теорія управління (Government theory) вивчає, як встановлюються ієрархічні відносини між елементами структури.

4. Теорія відмінку (Case theory) вивчає формальні властивості іменних груп, пов'язаних із відмінком.

5. Тета-теорія (Theta-theory) досліджує відносини між предикатом та аргументами.

6. Теорія зв'язування (Binding theory) формальними методами описує зв'язок між займенниками та словами, до яких вони відсилають.

Оскільки в сучасній теорії управління та зв'язування описують граматику різних мов за допомогою універсальних принципів, а мовні відмінності задають переліком параметрів, ця теорія інтегрувалася в

теорію принципів і параметрів. У теорії управління та зв'язування діє правило α -переміщень, що означає можливість вільного переміщення елементів структури. Проте такий варіант структури кожен раз повинен проходити через модулі-фільтри (див. вище), що відповідають за семантичні ролі, зв'язування, відмінки і т. ін., які "виловлюють" неграматичні деривації та відкидають їх. Таким чином, спочатку виникає велика кількість варіантів речення, а потім усі вони, за виключенням одного, відкидаються. І нарешті, наріжним каменем теорії управління та зв'язування є поняття глибинних та поверхневих структур. Останні представляють вербальний рівень синтаксичних представлень у мові, мисленневим підґрунтям якого є рівень глибинних структур, породжений правилами універсальної вродженої бази.

У межах сучасної теорії управління та зв'язування існує низка концепцій, у яких досліджуються еволюція і структура безособових речень на діахронному матеріалі [9-11]. Вирішення цього складного питання їх автори вбачають у залученні принципу "пустої" категорії та вивченні процесу "нав'язування" семантичних ролей аргументам з боку предиката. Пусті категорії у теорії зв'язування класифікуються як "сліди" (traces), "мале про" (pro) та "велике PRO" (PRO).

Мінімалізм, який з'явився в першій половині 1990-х років [12], поставив на меті визначити той теоретичний мінімум, без якого не може обходитись граматики. Це, насамперед, лексикон (lexicon), із якого надходять слова для майбутнього речення. Кожне слово має три види ознак (features): фонологічні, семантичні, морфо-синтаксичні. Необхідна також операція поєднання (Merge) для складання слів у речення. Наступна операція – узгодження (Agree) за ознаками. Речення має озвучування (або письмове вираження) та значення, тому необхідні два інтерфейси: сенсомоторний та концептуально-інтенціональний. Останній відповідає за зміст, тоді як перший працює з мінімальним ланцюжком звуків або букв. Для нього необхідна операція лінеаризації (linearization).

Усе вищезазначене призвело до наступних змін у генеративній граматиці, що базувалася на теорії управління та зв'язування. Мінімалізм відмовився від X-штрих теорії, замінивши її теорією простої структури груп (Bare Phrase Structure Theory). Змінилося уявлення про рівні граматики: глибинна та поверхнева структури зникли, а їх місце зайняли фонологічна (PF) та логічна форма (LF), оскільки на інтерфейсах речення підлягає фонологічній і семантичній інтерпретації. Зникли сліди – їх місце зайняло копіювання. Модулі-фільтри було замінено початковими умовами. Варто зазначити, що цей перелік "нововведень" можна і далі продовжувати, оскільки теорія мінімалізму не зупиняє свого бурхливого розвитку. Останньою її версією стала теорія фаз (Phase Theory) [1: 50-57]. Згідно з нею, синтаксична структура містить окремі фрагменти (фази), які ще до формування усього речення потрапляють на фонологічний інтерфейс та озвучуються, отже стають недосяжними для переміщень. Винятком є краї фаз (найвищі вершини та їх специфікатори). Це правило побудови синтаксичних структур отримало назву "умова непроникності фази" (Phase Impenetrability Condition).

У мінімалізмі проблематика безособових речень знайшла відображення в низці робіт [1; 13; 14: 700-712]. Їх автори в своєму аналізі спираються на розширений принцип проєкції (Extended Projection Principle-EPP), що пояснює, в яких англійських клаузах з відсутнім підметом з'являється експлетив *it*. У зв'язку з цим виникає потреба дослідити усі переміщення навколо вершини T та її специфікатора TP (EPP in the Tense domain). Мінімалістична теорія стрімко розширює коло своїх прихильників. Проте на даний момент вона знаходиться у стадії інтенсивного розвитку, окремі її положення змінюються та переосмислюються. Тому для реалізації нашої мети – діахронного дослідження квазібезособових англійських речень – оберемо більш "канонічну" та усталену концепцію із добре розвиненим процедурним апаратом: теорію управління та зв'язування.

Отже, з'ясуємо, як в теорії управління та зв'язування вивчається феномен безособовості. Значимо, що квазібезособові речення – це безсуб'єктні дієслівні утворення, до складу яких входить дієслово, що передає дію або стан та керує пов'язаним з ним додатком у непрямому відмінку [15]. Вони по формі співвідносяться з безособовими реченнями, а по змісту описують дію невизначеної особи, тому в подальшому аналізі будемо використовувати більш загальний термін – "безособові речення".

Складність вивчення таких утворень полягає в тому, що в теорії управління та зв'язування діє "принцип обов'язковості підмета" (EPP). Згідно X-штрих теорії, речення є актуалізацією фундаментальної функціональної категорії – фінітної групи (IP). Граматичний підмет знаходиться в позиції специфікатора фінітної групи і керує дієслівною групою (VP), яка містить предикат і його аргументи (Рис. 1):

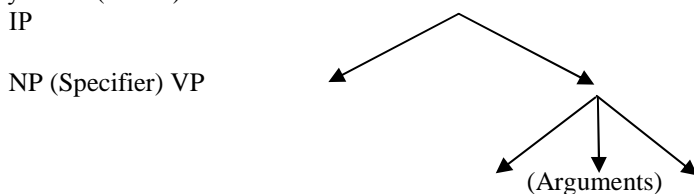

Рис. 1. Структура повної складової сучасного речення.

Способи з'ясувати, як виглядає така структура для безособового давньоанглійського речення, спонукали науковців застосувати поняття "пустої категорії" [9: 198-201; 10: 10-15; 11]. У теорії управління та зв'язування це "сліди", "мале pro" та "велике PRO". Проілюструємо дієвість цих концепцій за допомогою аналізу прикладів безособових речень в англійській мові VII-XVII ст. Отже, відсутні в структурі безособового речення аргументи – це "сліди". "Слід" є невиражений на поверхневому рівні елемент висловлення, який на глибинному рівні визначається як аргумент предиката, що був переміщений у процесі актуалізації речення завдяки трансформації. Наприклад:

(1) *Hwæt hātte Noes wif* (Salm. Kmbl. 184, 28.) – What was Noe's wife called?

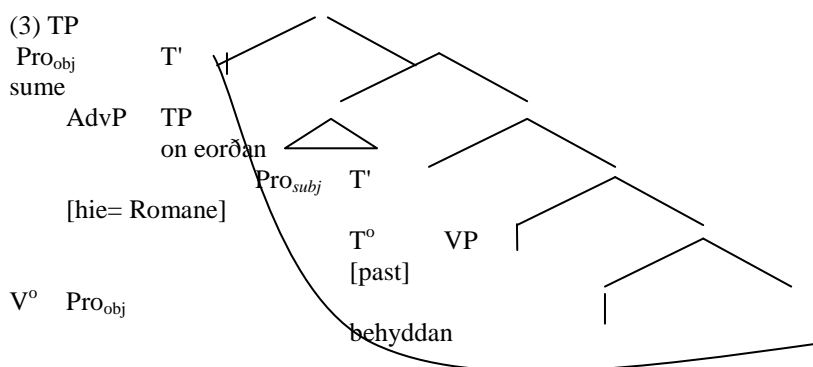
Варто залишається після предикату *hatte* від переміщеного *hwæt*. Структура до трансформації буде мати вигляд: *hwæt, Noes wif [hatte,]*.

Проте, наведена методика аналізу безособового речення із використанням "слідів" не дає можливості однозначно визначити той аргумент, що був переміщений до актуалізації речення.

Інший підхід стверджує, що відсутній підмет є "малим pro", тобто невираженим прономіналом [9: 192-193]. Наприклад:

(2) *7 sume on eorðan behyddan* (Anglo-Saxon Chronicle, MS E 418). – And some [they] hid in the earth.

"Мале pro" легко встановити, оскільки він детермінований функціональною категорією узгодження AGR, отже глибинна структура речення є наступною:

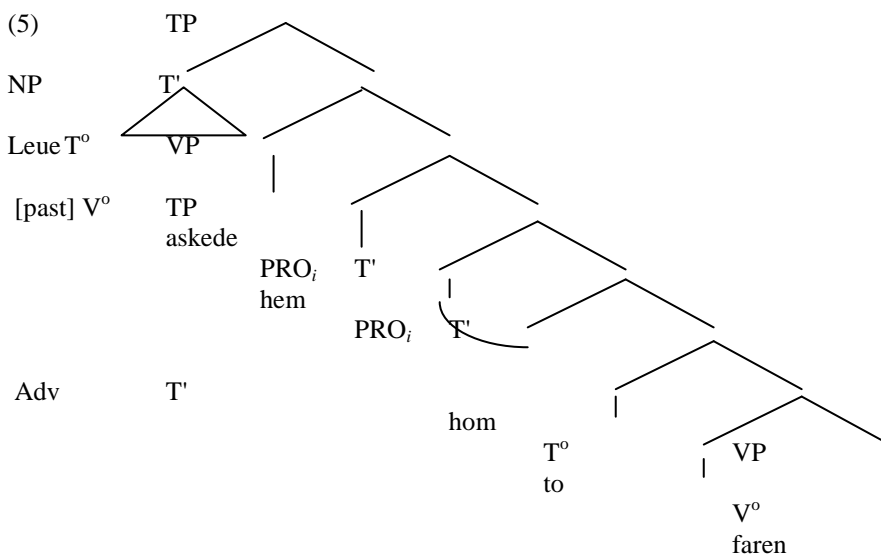

Однак, в безособових реченнях також не існує однозначної відповіді, як встановити (pro).

Нарешті, існує метод аналізу безособових конструкцій, який передбачає, що позиція суб'єкта в них представлена "великим PRO", тобто імпліцитним суб'єктом інфінітивної групи [10]. Наприклад:

(4) *Jacob... Leue askede hem hom to faren* (Gen. & Ex. 1711). – Jacob... Love asked him [Jacob] to go home.

У цьому реченні "велике PRO", яке не отримало фонетичного вираження (специфікатор інфінітивної групи), легко відтворюється із попереднього контексту. Отже, глибинна структура речення виглядає наступним чином:

Проте і ця концепція має свій недолік, оскільки референційна інтерпретація "великого PRO" може мати довільний характер.

Зазначимо, що існують підходи, які не використовують поняття "пустої категорії". У концепції Л. Ріцці [11: 508-509] висунута гіпотеза про можливість "нав'язування" тета-ролей дієсловом, що зумовлено синтаксичними або лексичними факторами. Якщо тета-роль детермінована синтаксично, вона в синтаксичній структурі є експліцитним аргументом. При лексичній детермінації цей аргумент є імпліцитним. Концепцію Л. Ріцці розвинув у своїх працях Ф. Осава [10: 1-10], який стверджує, що в давніх мовах ніяких аргументів поза дієслівною групою, яким у сучасних мовах є позиція підмета-специфікатора, не існує. Отже, сентенціональна структура давніх мов конструюється як проекція виключно лексичних категорій, тобто вершиною речення є не фінітна група IP (див. Рис. 1), а дієслівна група VP/V. Так, структура давніх безособових речень на глибинному рівні має наступний вигляд:

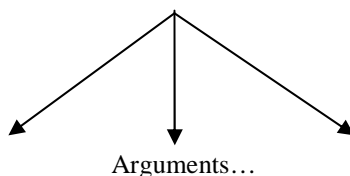

Рис. 2. Структура повної складової давньоанглійського речення.

Таким чином, якщо серед тета-ролей предиката відсутня тета-роль Агенса, на поверхневому рівні суб'єкт речення не актуалізується.

Специфіка безособових структур давньоанглійської мови полягає у тому, що якщо агентивна тета-роль не детермінована предикатом, то суб'єктна позиція не заповнюється іменною групою.

Привертає увагу робота Н. Мак Колей [9], у якій автор стверджує, що безособовість актуалізується в реченнях, де суб'єкт залучений у процес неконтрольовано. Показовими є приклади з дієсловами "погодних умов". Наприклад:

(6) hit rine and sniwe and styrme ute...(Bede/2, 13) – It rains and snows and it is stormy outside.

У цих реченнях не існує партиципів, залучених у ситуацію (Агенс та Експерієнцір).

Варто зазначити, що наведені вище теорії та методи не дозволяють отримати вичерпного опису генезису безособового речення та не відповідають на питання про причини його еволюції в історії мови. На наш погляд, вирішення цього складного завдання знаходиться в площині створення комплексних методів вивчення безособових речень у діахронії із залученням, поряд із генеративним, інших підходів, зокрема функціонального та когнітивно-дискурсивного.

Функціональна то когнітивна парадигми описують безособові речення як такі, що мають чотири власні семантичні сфери [3; 4]:

1. Стан природи та навколишнього середовища, наприклад:

(7) Now it shyneth, now it reyneth faste (Chaucer, CT. Kn. A. 1535). – Now it shines, now it rains fast.

2. Фізіологічні та психологічні стани людини, наприклад:

(8) Mec gehyncgerde (KmbL. Lind. 25, 42). – I became hungry.

3. Модальні оцінки, наприклад:

(9) Dam wife þa word wel licondon (950-1050 Beowulf, 21) – The woman liked the words.

4. Значення існування, буття та ін., наприклад:

(10) There is no remedy, sir, but you must die ... (Shakesp., All's Well That Ends Well, Act 4, Scene 3).

Функціональна граматики О. В. Бондарка [4; 16] розглядає безособові конструкції як ядро функціонально-семантичного поля (ФСП) безособовості. Діахронне дослідження цього поля полягає у вивченні "міграції" окремих безособових конструкцій із ядерної зони в периферійну і навпаки, та у з'ясуванні факторів (мовних та позамовних), що вплинули на цей процес [17: 185-187]. Досягається це завдяки аналізу низки синхронних зрізів ФСП.

Наше діахронне дослідження квазібезособових речень в англійській мові VII-XVII ст. також потребує виокремлення певної кількості синхронних зрізів, і оскільки вони корелюють із аналогічними зрізами в еволюції ФСП безособовості, то є сенс використати здобутки функціональної граматики при створенні нашої комплексної методики.

Як зазначалося вище, формальні методики теорії управління та зв'язування не дають можливості однозначно визначити, який суб'єкт речення є імпліцитним (лексична детермінація), або не отримав фонетичного вираження ("велике PRO"). Відповідь на це питання однозначно дає контекст речення. Отже варто, на наш погляд, використати й окремі когнітивно-дискурсивні методи, в яких досліджується когнітивно-комунікативна категорія безособовості [3; 18: 2-5].

Отже, визначившись із теоретичним інструментарієм, необхідним для реалізації нашого дослідження, перейдемо до синтезу його методики.

1. Тисячолітній період розвитку квазібезособових англійських речень (VII-XVII ст.) розбиваємо на низку етапів (синхронних зрізів), для яких характерні найбільш суттєві зміни у засобах вираження категорії безособовості. Критерієм у такому розподілі виступають кількісні параметри ФСП безособовості в англійській мові VII-XVII ст. (склад ядерної та периферійних зон поля).

2. Із корпусів текстів давньо-, середньо- та ранньомовноанглійської мов виокремлюємо писемні пам'ятки у відповідності із визначеними синхронними зрізами.

3. Виокремлюємо в межах кожного зрізу квазібезособові речення, налаштувавши пошукову систему корпусних досліджень на виявлення квазібезособових дієслів (ядро квазібезособових утворень).

4. Групуємо виокремлені речення у відповідності із семантичними сферами вживання.

5. За допомогою дериваційних синтаксичних моделей речення та методик аналізу "слідів", "малого про", "великого PRO", "тета-ролей" вивчаємо особливості глибинної і поверхневої структури квазібезособових речень та мовні чинники, що вплинули на їх історичні зміни.

6. Використовуючи когнітивно-комунікативні та дискурсивні методики, вивчаємо контекстне оточення квазібезособових речень і робимо висновки щодо екстра- та інтралінгвальних факторів мовних змін.

7. Здійснюємо порівняльний аналіз, ідучи від одного синхронного зрізу до іншого, та пояснюємо еволюцію окремих квазібезособових конструкцій, корелюючи їх становлення, розвиток та зникнення із загальними змінами у граматичному ладі англійської мови VII-XVII ст. та певними мовними і позамовними причинами.

Висновки. Аналіз головних сучасних генеративних підходів у царині квазібезособових речень довів доцільність використання у діяхронних дослідженнях в англійській мові VII-XVII ст. процедурного апарату теорії управління та зв'язування. Методики, що ґрунтуються на цій парадигмі, дозволяють ефективно вивчати структурні особливості безособових конструкцій та їх поверхневу реалізацію у давніх писемних пам'ятках. Доповнивши генеративний інструментарій окремими здобутками функціональної граматики та когнітивно-дискурсивної теорії, нами запропоновано комплексну методику дослідження квазібезособового англійського речення VII-XVII ст. У **подальших розвідках** планується її практична реалізація на матеріалі писемних пам'яток із використанням результатів корпусних досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бейлин Дж. Краткая история генеративной грамматики / Дж. Бейлин // Современная американская лингвистика : фундаментальные направления. – М. : Книжный дом "ЛИБРОКОМ", 2010. – С. 13–57.
2. Золотова Г. А. Понятие личности / безличности и его интерпретация / Г. А. Золотова // Russian Linguistics. – 2000. – № 24. – С. 103–115.
3. Кубрякова Е. С. О методике когнитивно-дискурсивного анализа применительно к исследованию драматургических произведений / Е. С. Кубрякова // Принципы и методы когнитивных исследований языка : [сб. науч. тр.]. – Тамбов : ТГУ, 2008. – С. 30–45.
4. Теория функциональной грамматики : Персональность. Залоговость / [под. ред. А. В. Бондарко]. – СПб. : Наука, 1991. – 370 с.
5. Jespersen O. A. Modern English Grammar on Historical Principles / O. Jespersen. – L. : George Allen & Unwin LTD, 1954. – 528 p.
6. Потенба А. А. Из записок по русской грамматике / А. А. Потенба. – М. : И-во "Просвещение", 1968. – 551 с.
7. Современная американская лингвистика / [под. ред. А. А. Кибрика и др.]. – М. : Едиториал УРСС, 2002. – 480 с.
8. Тестелец Я. Г. Введение в общий синтаксис / Я. Г. Тестелец. – М. : РГГУ, 2001. – 798 с.
9. McCawley N. A. From OE/ME "Impersonal" to "Personal" Constructions : What is "Subjectless"? / N. A. McCawley // Papers from the Parasessions on Diachronic Syntax / B. Steever. – Chicago : Chicago Linguistic Society, 1976. – P. 192–204.
10. Osawa F. Missing Arguments in Earlier English Clause Structures / F. Osawa // UCL Working Papers in Linguistics. – 1996. – № 8. – P. 1–22.
11. Rizzi L. Null Objects in Italian and the theory of PRO / L. Rizzi // Linguistic Inquiry. – 1986. – № 17. – P. 501–557.
12. Chomsky N. The Minimalist Program / N. Chomsky. – Cambridge ; London : MIT Press, 1995. – 420 p.
13. Chomsky N. Syntactic Structures / N. Chomsky. – Berlin : Mouton der Gruyter, 2002. – 117 p.
14. Neeleman A. Radical Pro-Drop and the Morphology of Pronouns / A. Neeleman, K. Szendroi // Linguistic Inquiry. – 2006. – P. 671–714.
15. Почепцов Г. Г. Конструктивный анализ структуры предложения / Г. Г. Почепцов. – К. : И-во "Вища школа", 1971. – 192 с.
16. Проблемы функциональной грамматики : полевые структуры / [под. ред. А. В. Бондарко]. – СПб. : Наука, 2005. – 480 с.
17. Петрунина С. П. Функционально-семантическое поле персональное в диалекте / С. П. Петрунина // Вестник Томского государственного университета. – 2006. – № 291. – С. 183–187.
18. Недобух С. А. Когнитивно-коммуникативная категория персональности : дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.19 / Недобух С. А. ; Тверской гос. ун-т, 2002. – 120 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Beylin Dzh. Kratkaya istoriya generativnoy grammatiki [Short History of Generative Grammar] / Dzh. Beylin // Sovremennaya amerikanskaia lingvistika : fundamental'nye napravleniya [Modern American Linguistics : Fundamental Directions]. – M. : Knizhnyy dom "LIBROKOM", 2010. – P. 13–57.
2. Zolotova G. A. Ponyatie lichnosti / bezlichnosti i ego interpretatsiya [The Notion of the Personality / Impersonality and its Interpretation] / G. A. Zolotova // Russian Linguistics. – 2000. – № 24. – S. 103–115.
3. Kubryakova E. S. O metodike kognitivno-diskursivnogo analiza primenitel'no k issledovaniyu dramaturgicheskikh proizvedeniy [On the Methodology of the Cognitive-Discursive Analysis Applied to the Research of Dramaturgic Literary Works] / E. S. Kubryakova // Printsipy i metody kognitivnykh issledovaniy yazyka [Principles of Cognitive Researches in the Language] : [sb. nauchnykh. tr.]. – Tambov : TGU, 2008. – S. 30–45.
4. Teoriya funktsional'noy grammatiki : Personal'nost. Zalogovost [Theory of Functional Grammar : Personality. Heading] / [pod red. A. V. Bondarko]. – SPb. : Nauka, 1991 – 370 s.
5. Jespersen O. A. Modern English Grammar on Historical Principles / O. Jespersen. – L. : George Allen & Unwin LTD, 1954. – 528 p.
6. Potebnya A. A. Iz zapisok po russkoy grammatike [From the Notes on Russian Grammar] / A. A. Potebnya. – M. : Prosveshchenie, 1968. – 551 s.
7. Sovremennaya amerikanskaya lingvistika [Modern American Linguistics] / [pod red. A. A. Kibrika i dr.]. – M. : Editorial URSS, 2002. – 480 s.
8. Testeleys Ya. G. Vvedenie v obshchiy sintaksis [Introduction to the General Syntax] / Ya. G. Testeleys. – M. : RGGU, 2001. – 798 s.
9. McCawley N. A. From OE / ME "Impersonal" to "Personal" Constructions : What is "Subjectless"? / N. A. McCawley // Papers from the Parasessions on Diachronic Syntax / B. Steever. – Chicago : Chicago Linguistic Society, 1976. – P. 192–204.
10. Osawa F. Missing Arguments in Earlier English Clause Structures / F. Osawa // UCL Working Papers in Linguistics. – 1996. – № 8. – P. 1–22.
11. Rizzi L. Null Objects in Italian and the theory of PRO / L. Rizzi // Linguistic Inquiry. – 1986. – № 17. – P. 501–557.
12. Chomsky N. The Minimalist Program / N. Chomsky. – Cambridge ; London : MIT Press, 1995. – 420 p.
13. Chomsky N. Syntactic Structures / N. Chomsky. – Berlin : Mouton der Gruyter, 2002. – 117 p.
14. Neeleman A. Radical Pro-Drop and the Morphology of Pronouns / A. Neeleman, K. Szendroi // Linguistic Inquiry. – 2006. – P. 671–714.
15. Pocheptsov G. G. Konstruktivnyy analiz struktury predlozheniya [The Constructive Analysis of the Sentence Structure] / G. Pocheptsov. – K. : Vysshaya shkola, 1971. – 192 s.
16. Problemy funktsional'noy grammatiki : polevyie struktury [Issues of Functional Grammar : Field Structures] / [pod red. A. V. Bondarko]. – SPb. : Nauka, 2005. – 480 s.
17. Petrunina S. P. Funktsional'no-semanticheskoe pole personal'noe v dialekte [Functional Semantic Field Personal in the Dialect] / S. P. Petrunina // Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta [Tomsk State University Journal]. – 2006. – № 291. – S. 183–187.
18. Nedobuh S. A. Kognitivno-kommunikativnaya kategoriya personal'nosti [Cognitive-Communicative Category of Personal] : diss. ... kand. filol. nauk / S. A. Nedobuh ; Tverskoy gos. universitet, 2002. – 120 s.

Матеріал надійшов до редакції 13.08. 2014 р.

Бигдан М. В. Генеративные теории и методы в диахронных исследованиях английского квазибезличностного предложения.

В статье рассматриваются современные генеративные теории и анализируется эффективность их применения в диахронических исследованиях квазибезличностного предложения в английском языке VII-XVII в. При изучении деривационной синтаксической структуры предложения предложено руководствоваться теорией управления и связывания Н. Хомского, а в методике исследования, наряду с генеративными методами, использовать достижения функциональной грамматики. Предложена комплексная методика диахронического исследования квазибезличностного предложения, которая опирается на новейшие разработки в области генеративной парадигмы и функциональной грамматики.

Ключевые слова: квазибезличностное предложение, теория управления и связывания, минимализм, диахрония, синхронный срез.

Bigdan M. V. Generative Theories and Methods in the Diachronic Studies of the English Quasi-Impersonal Sentence.

The article deals with modern generative theories and analyzes their efficiency in the diachronic studies of quasi-impersonal sentences in the English language of the VII-XVII centuries. The research is aimed at analyzing those generative studies that allow conducting the complex diachronic investigation, as well as to develop the method of the sentence analysis in the Old, Middle and Early Modern English Periods. It studies a range of approaches to defining impersonal sentences, highlighting their advantages and disadvantages. It also

outlines generative concepts, comparing procedural instruments of the Minimalist Program and Government and Binding Theory in terms of the impersonal sentence. It proves that the findings of the Government and Binding Theory while investigating the impersonal phenomenon are more forcible and valid. Hence, the article analyzes the implementation of trace-methods in the diachronic study of English quasi-impersonal sentences, as well as "small pro" and big PRO. It points out that the special attention should be paid to methods based on the theta-theory and its gains concerning the evolution of means of the Agent representation in the English quasi-impersonal sentences. While studying the derivational syntactic sentence model it was suggested to implement

N. Chomsky's Government and Binding Theory complementing the research methodology with some achievements of the functional grammar. The suggested complex methodology of the quasi-impersonal sentence diachronic investigation is based on the new developments of the generative paradigm and the functional grammar and is applied on the variety of synchronic micro-levels, where the author singles out quasi-impersonal verbs, studies the peculiarities of their deep and surface sentence structure, as well as, contextual environment and compares the evolution of certain quasi-impersonal constructions, correlating their standing, development and disappearance with general changes of the grammar structure in the VII-XVII centuries, English, some linguistic and extralinguistic factors.

Key-words: *quasi-impersonal sentence, Government and Binding Theory, minimalism, diachrony, synchronic micro-level.*